

مقاومت آنتی بیوتیکی یکی از مهم ترین معضلات بهداشتی جامعه امروز است. این مسئله به طور آشکار باعث خطر برای افرادی می شود که عفونت ساده ای داشته و در صورت درمان تحت نظارت پزشک می توانستند به خوبی بهبود یابند، اما با مصرف غیر منطقی آنتی بیوتیک در دفعات قبل باعث بی تاثیر شدن این داروها شده اند.

مقاومت آنتی بیوتیکی نسل به نسل به میکروب های بعدی منتقل می شود و تدریجاً با میکروب هایی مواجه می شویم که هیچ دارویی روی آن ها موثر نیست. در نتیجه آنتی بیوتیک هایی که سال ها برای درمان یک نوع عفونت خاص مورد استفاده قرار می گرفتند، کارایی خودشان را از دست می دهند.

علاوه بر این، مقاومت آنتی بیوتیکی فقط خود فرد را دچار مشکل نمی کند بلکه افراد سالم جامعه را هم درگیر می سازد. یعنی وقتی یک میکروب مقاوم می شود اگر به اعضای خانواده، همکلاسی ها یا همکاران انتقال پیدا کند درمورد آن فرد نیز آنتی بیوتیک قبلی را نمی توان استفاده کرد و سلامت افراد جامعه با گونه بیماری زای جدیدی که به سختی و با هزینه زیاد درمان می شود، تهدید خواهد شد.

گونه هایی از انواع باکتری هایی که به آنتی بیوتیک مقاوم شده اند، شامل انواع ایجاد کننده عفونت های پوستی، مننژیت، بیماری های قابل انتقال از راه جنسی و عفونت های دستگاه تنفسی مثل ذات الریه، فارنژیت یا گلودرد چرکی است.

برای مقابله با ایجاد مقاومت آنتی بیوتیکی

۵

- دوره درمان را حتی در صورت بهبودی کامل کنید، در غیر این صورت باکتری ها به طور کامل از بین نمی روند و باکتری های باقی مانده باعث عفونت مجدد می شوند که ممکن است این بار مقاوم شده و دیگر به آنتی بیوتیک ها جواب ندهند.
- داروهای باقی مانده را دور بریزید و برای روز مبادا ذخیره نکنید، زیرا آنتی بیوتیک تجویزی روی همان عفونت به خصوص مؤثر بوده و صرفاً برای شما در آن ایام تجویز شده است.

- دارو را در ساعات تجویز شده توسط پزشک یا داروساز مصرف کنید. آنتی بیوتیک زمانی مؤثر خواهد بود که به طور منظم مصرف شود.

- آنتی بیوتیک های خود را به دیگران پیشنهاد نکنید حتی اگر علائم شما یکسان باشد. دریافت داروی اشتباه ممکن است درمان صحیح را به تاخیر بیندازد و باکتری ها در این فاصله تکثیر پیدا کنند.
- روش مصرف خوراکی و تزریقی آنتی بیوتیک ها هیچ یک نسبت به دیگری برتری ندارند و نوع آن را پزشک تشخیص می دهد.

در صورتی که پزشک برای شما تشخیص بیماری ویروسی داده است از وی تقاضای آنتی بیوتیک **نکنید** و او را برای تجویز آنتی بیوتیک تحت فشار قرار ندهید.

- در مورد تداخل مصرف آنتی بیوتیک ها با پزشک یا داروساز مشاوره کنید. مصرف نادرست آن ها می تواند جذب آن ها را تحت تاثیر قرار داده و باعث کاهش یا حذف اثر آن ها شود.

- در صورت فراموش کردن دوز مصرفی یا اشتباه در مصرف، با پزشک یا داروساز مشاوره کنید.

تهیه شده در:

دفتر تحقیق توسعه معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی ایران
نشانی: تهران، میدان آرژانتین، خیابان الوند، پلاک ۶۰
شماره تلفن: ۸۸۷۷۹۱۱۸ داخلی ۱۰۴ و ۱۲۵
پایگاه اینترنتی: WWW.Fdo.iums.ac.ir
شهریور ماه سال ۱۳۹۶

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی ایران
معاونت غذا و دارو

مصرف غیر منطقی آنتی بیوتیک ها

و

شکل گیری مقاومت آنتی بیوتیکی

(۱)

معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی ایران

واحد تحقیق و توسعه

مقاومت آنتی بیوتیکی

۴

عوارض استفاده از آنتی بیوتیک ها در

بیماری های ویروسی

۳

- عدم درمان عفونت
- عدم کاهش سرایت بیماری
- عدم بهبود علائم بیماری
- امکان عوارض جانبی خطرناک
- گسترش مقاومت آنتی بیوتیکی

مقاومت به آنتی بیوتیک عبارت است از توانایی باکتری و میکروپها برای مقاومت در مقابل اثرات آنتی بیوتیک. این مقاومت زمانی ایجاد می شود که باکتری به گونه ای تغییر کند که اثر دارو را کم کند یا کاملاً از بین ببرد. این باکتری تغییر یافته، زنده می ماند و رشد و گسترش پیدا می کند. در نتیجه داروها به خوبی عمل نمی کنند و آسیب های جدیدی به سیستم بدن وارد می شود.

۴

مقاومت آنتی بیوتیکی

به عنوان مثال در عفونت گوش، پزشک تشخیص می دهد که اغلب چه نوع باکتری می تواند باعث عفونت گوش شود. اگر عفونتی باشد که توسط گونه های مختلفی از باکتری یا باکتری هایی با حساسیت آنتی بیوتیکی غیر قابل پیش بینی ایجاد می شود، آزمایشگاه نمونه هایی از خون، ادرار یا نسج فرد بیمار را می گیرد و از طریق تکنیک های خاصی مثل رنگ آمیزی یا کشت، باکتری های ایجاد کننده عفونت و حساسیت آن ها به آنتی بیوتیک ها را تعیین می کند (آنتی بیوگرام). عوامل مؤثر دیگر در انتخاب آنتی بیوتیک از طرف پزشک، اطلاع از سابقه حساسیت بیمار به یک آنتی بیوتیک خاص، قیمت دارو، زمان های مصرف دارو، عوارض عمومی دارو، سن بیمار و بقیه داروهایی که فرد دریافت می کند.

۲

♦ بیماری های زیر در اکثر موارد علت ویروسی دارند:

- سرماخوردگی و علائم آن: گرفتگی بینی، گلودرد، عطسه، سرفه، سردرد
- آنفولانزا و علائم آن: تب، لرز، بدن درد، سردرد، گلودرد، سرفه خشک
- خیلی از سرفه ها
- برونشیت حاد و علائم آن: سرفه و تب
- نیمی از موارد فارنژیت دارای علائم گلودرد
- گاستروانتریت های ویروسی همراه با اسهال

♦ این بیماری ها در بیشتر مواقع علت باکتریایی دارند:

- بعضی عفونت های گوش
- عفونت های شدید سینوس ها که دو هفته یا بیشتر طول بکشد
- گلودرد استرپتوکوکی
- عفونت ادراری

مصرف منطقی آنتی بیوتیک ها

۱

هرچند برخی آنتی بیوتیک ها علیه انواع گسترده ای از عفونت ها مؤثر هستند ولی هر آنتی بیوتیکی تمام عفونت ها را درمان نمی کند بلکه علیه عفونت هایی به کار می رود که توسط باکتری ها، قارچ ها و انگل های بیماری زا به وجود آمده باشند. همچنین آنتی بیوتیک ها علیه بیماری های ویروسی مثل سرماخوردگی و آنفولانزا تأثیری ندارند. بهترین کاری که می توان در بیماری های ویروسی انجام داد این است که اجازه دهیم سرماخوردگی و آنفولانزا، دوره خود را که گاهی دو هفته به طول می انجامد، طی کند و فقط علائم را تسکین دهیم. اگر بهبودی طی دو هفته حاصل نشد یا علائم بدتر شدند، جهت بررسی بیشتر باید به پزشک مراجعه کرد.

تنها پزشک می تواند از بین انواع مختلف

آنتی بیوتیک ها، نوع مؤثر بر بیماری را

تشخیص دهد.

آنتی بیوتیک ها یا در اصطلاح عموم چرک خشک کن ها در بین داروهای امروزی، بیشترین درصد داروهای تجویزی را به خود اختصاص می دهند. آنتی بیوتیک ها از طریق کشتن میکروب ها یا توقف تکثیر آن ها با عوامل بیماری زا مقابله می کنند. امروزه متجاوز از ۱۰۰ آنتی بیوتیک مختلف وجود دارد که پزشکان برای درمان ناراحتی های کوچک تا عفونت های تهدیدکننده حیات از آن ها استفاده می کنند، ولی اگر نا به جا مصرف شوند بسیار خطرناک خواهند بود. با شناخت اهمیت مصرف منطقی آنتی بیوتیک ها، می توان به سلامت خود و خانواده کمک نمود.

۱

مصرف منطقی آنتی بیوتیک ها